

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
PAOLA MENGOZZIJA
od 29. siječnja 2015.¹

Predmet C-649/13

**Comité d'entreprise de Nortel Networks SA i dr.
protiv
Cosmee Rogeaua, likvidatora društva Nortel Networks SA,
i
Cosmea Rogeau, likvidator društva Nortel Networks SA,
protiv
Alana Roberta Blooma,
Alana Michaela Hudsona,
Stephena Johna Harrisa,
Christophera Johna Wilkinsona Hilla**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Tribunal de commerce de Versailles (Francuska))

„Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Stečajni postupak – Uredba (EZ) br. 1346/2000 – Sekundarni stečajni postupak – Nadležnost za utvrđivanje područja djelovanja učinaka sekundarnog stečajnog postupka – Isključiva ili alternativna nadležnost – Utvrđivanje mjerodavnog prava – Utržak od otuđenja imovine dužnika koji se čuva na povjereničkom računu u trećoj zemlji“

1. Zahtjev za prethodnu odluku koji je predmet ovog postupka odnosi se na članak 2. točku (g) te članke 3. i 27. Uredbe (EZ) br. 1346/2000² (u daljnjem tekstu: Uredba) i njime se postavlja osjetljivo pitanje o razgraničenju sudske nadležnosti između sudova države u kojoj je otvoren glavni stečajni postupak na temelju članka 3. stavka 1. Uredbe i sudova države u kojoj je otvoren sekundarni postupak na temelju članka 3. stavka 2. kao i o raspodjeli imovine insolventnog dužnika na ta dva postupaka.

2. Spor u glavnom postupku obuhvaćen je europskim dijelom stečaja kanadske grupe Nortel, koja je do 2008. djelovala u telekomunikacijskom sektoru na svjetskoj razini, zbog kojeg je otvoren glavni stečajni postupak u Ujedinjenoj Kraljevini u pogledu svih europskih društava kćeri grupe kao i sekundarni postupak u Francuskoj pred sudom koji je uputio zahtjev u pogledu francuskog društva kćeri.

1 — Izvorni jezik: francuski

2 — Uredba Vijeća od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku (SL L 160, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 3.)

I – Pravni okvir

3. Uredbom se uspostavlja europski okvir za prekogranične stečajne postupke. U skladu s njezinim člankom 2. točkom (g):

„U smislu ove Uredbe:

[...]

(g) „država članica u kojoj se nalazi imovina” znači u slučaju:

- materijalne imovine – država članica na čijem se državnom području nalazi imovina,
- imovine ili prava kod kojih je vlasništvo ili drugo pravo upisano u javne knjige – država članica pod čijim se nadzorom vode takve knjige,
- tražbine – država članica na čijem je državnom području središte interesa treće strane koja ih mora namiriti, kako je utvrđeno člankom 3. stavkom 1“.

4. Članak 3. Uredbe, naslovljen „Međunarodna nadležnost“, u stavcima 1. i 2. određuje sljedeće:

„1. Sudovi države članice unutar čijeg državnog područja se nalazi središte dužnikova glavnog interesa imaju nadležnost pri pokretanju [nadležni su za otvaranje] stečajnog postupka. U slučaju trgovačkog društva ili pravne osobe, a u nedostatku dokaza o suprotnom, pretpostavlja se da je mjesto njihovog sjedišta ujedno i središte glavnog interesa.

2. Kada se središte dužnikova glavnog interesa nalazi unutar državnog područja jedne države članice, sudovi druge države članice imaju nadležnost za pokretanje [nadležni su za otvaranje] stečajnog postupka protiv tog dužnika samo ako on ima poslovni nastan [poslovnu jedinicu] na državnom području te druge države članice. Učinci tih postupaka [tog postupka] su ograničeni na imovinu dužnika koja se nalazi na državnom području potonje države članice.“

5. U poglavlju III., naslovljenom „Sekundarni stečajni postupci“, članak 27. Uredbe predviđa:

„Pokretanje [Otvaranje] postupka navedenog u članku 3. stavku 1. od strane suda države članice i priznatog u drugoj državi članici (glavni postupak) dozvoljava pokretanje sekundarnog postupka u toj drugoj državi članici čiji sud je nadležan na temelju članka 3. stavka 2. i bez ispitivanja dužnikove insolventnosti u toj drugoj državi. Ovaj potonji postupak mora biti među postupcima navedenim u Prilogu B. Njihovi učinci [Učinci tog postupka] su ograničeni na imovinu dužnika koja se nalazi na državnom području te druge države članice.“

II – Činjenice iz kojih proizlazi glavni postupak, glavni postupak i prethodno pitanje

6. Činjenice iz kojih proizlazi spor u glavnom postupku, kako su navedene u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje i u spisu, mogu se sažeti na sljedeći način.

7. Grupa Nortel, čije je društvo majka Nortel Networks Corporation iz Kanade, bila je jedan od vodećih pružatelja rješenja za telekomunikacijske mreže u svijetu. Nortel Networks Limited (u daljnjem tekstu: NNL), kanadsko društvo i izravno društvo kći društva Nortel Networks Corporation, bilo je vlasnik većine društava kćeri grupe Nortel u svijetu, među kojima je i Nortel Networks SA (u daljnjem tekstu: NNSA), društvo osnovano u skladu s francuskim pravom.

8. Grupa Nortel obavljala je važnu djelatnost istraživanja i razvoja (u daljnjem tekstu: R & D), posredstvom specijaliziranih društava kćeri (u daljnjem tekstu: centri R & D). Društvo NNSA bilo je jedno od tih društava kćeri. Gotovo cjelokupno intelektualno vlasništvo koje je nastalo iz djelatnosti R & D grupe bilo je registrirano (uglavnom u Sjevernoj Americi) na ime društva NNL kao „legal owner“ (zakonskog vlasnika). NNL je centrima R & D dodjeljivao besplatne isključive licencije za poslovno iskorištavanje intelektualnog vlasništva grupe. Centri R & D također su zadržali ekonomsko vlasništvo („beneficial ownership“) nad tim intelektualnim vlasništvom, do visine svojeg doprinosa djelatnosti R & D. Sporazumom unutar grupe pod nazivom „Master R & D Agreement“ (u daljnjem tekstu: MRDA) bili su uređeni pravni odnosi između društva NNL i centara R & D³. Tim se sporazumom predviđalo da će se, među ostalim, ovisno o dobiti ili gubicima nastalima na razini grupe u tekućoj poslovnoj godini, svaki od centara R & D smatrati vjerovnikom ili dužnikom društva NNL za iznos nazvan „RPS“ („Revenue Profit Sharing“).

9. Budući da se grupa Nortel tijekom 2008. suočila s velikim financijskim teškoćama, njezini direktori odlučili su, kako bi što više poboljšali prodaju imovine na razini grupe, predložiti istodobno otvaranje stečajnih postupaka u Kanadi, Sjedinjenim Američkim Državama i Europskoj uniji.

10. Odlukom od 14. siječnja 2009. High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Ujedinjena Kraljevina) otvorio je glavni stečajni postupak prema engleskom pravu u odnosu na sva društva grupe Nortel sa sjedištem u Uniji, a među njima i u odnosu na društvo NNSA, u skladu s člankom 3. stavkom 1. Uredbe, te je imenovao A. R. Blooma, A. M. Hudsona, S. J. Harrisa i C. J. Wilkinsona Hilla skupnim stečajnim upraviteljima (u daljnjem tekstu: zajednički upravitelji).

11. Na zajednički prijedlog koji su podnijeli društvo NNSA i zajednički upravitelji, sud koji je uputio zahtjev presudom od 28. svibnja 2009. otvorio je sekundarni likvidacijski postupak u smislu članka 27. Uredbe protiv društva NNSA, odobrio nastavak poslovanja na određeno vrijeme i imenovao C. Rogeaua sudskim likvidatorom (*liquidateur judiciaire*).

12. Dana 7. srpnja 2009. u društvu NNSA došlo je do kolektivnog radnog spora koji je završio 21. srpnja 2009. potpisivanjem nagodbe (u daljnjem tekstu: nagodba) između, s jedne strane, društva NNSA, koje su zastupala tijela sekundarnog postupka, i, s druge strane, sindikata, radničkog vijeća (*comité d'entreprise*) društva NNSA i zastupnika zaposlenika u štrajku. Tom nagodbom predviđeno je plaćanje otpremnine, i to jedan dio odmah, a drugi dio, koji se zvao „odgođena otpremnina“, trebao je biti isplaćen nakon prestanka poslovanja iz dostupnog iznosa ostvarenog prodajom poslovnih grana, imovine, raspodjelom na temelju otuđenja imovine ili općenito vraćene imovine ili naplaćenih potraživanja, a nakon potpunog namirenja dugovanja nastalih zbog nastavka poslovanja tijekom glavnog i sekundarnog stečajnog postupka kao i administrativnih troškova („administration expenses“). Bilo je predviđeno da iznos te odgođene otpremnine ovisi o iznosu raspoloživih sredstava. Dana 18. kolovoza 2009. zajednički upravitelji potpisali su dodatni sporazum povezan s nagodbom, u koji su uključene odredbe iz nagodbe (u daljnjem tekstu: dodatni sporazum).

13. Dana 1. srpnja 2009. tijela glavnog i sekundarnog stečajnog postupka potpisala su sporazum o koordinaciji glavnog i sekundarnog stečajnog postupka (u daljnjem tekstu: sporazum o koordinaciji). Članak 8. stavak 3. tog sporazuma navodi: „u skladu s Uredbom [...], „administration expenses“ plaćaju se u cijelosti i u redovnom roku dospijea po redu prvenstva iz imovine društva bez obzira na to gdje se ta imovina nalazi (uključujući i onu koja se nalazi u Francuskoj), neovisno o pokretanju sekundarnog postupka“. Nakon potpisivanja nagodbe, 18. kolovoza 2009. stečajni upravitelji glavnog i sekundarnog stečajnog postupka potpisali su dodatak sporazumu o koordinaciji koji na temelju svojeg članka 7. ima prednost u primjeni pred tim sporazumom.

3 — NNSA je potpisom od 22. prosinca 2004. postala ugovorna strana Sporazuma MRDA.

14. Presudom od 24. rujna 2009. sud koji je uputio zahtjev odobrio je sporazum o koordinaciji i nagodbu kao i dodatni sporazum.

15. Kako bi se postiglo bolje unovčenje imovine grupe Nortel, stečajni upravitelji iz različitih stečajnih postupaka otvorenih diljem svijeta dogovorili su se da će tu imovinu prodavati kao cjelinu po pojedinim granama djelatnosti. U tom smislu NNL i nekoliko društava kćeri grupe sklopili su 9. lipnja 2009. sporazum pod naslovom „Interim Funding and Settlement Agreement“ (u daljnjem tekstu: Sporazum IFSA). U tom je sporazumu, među ostalim, dogovoreno da MRDA ostaje na snazi tijekom trajanja stečajnih postupaka, da će se društva kćeri NNL-a pravodobno odreći svojih prava industrijskog i intelektualnog vlasništva koja se odnose na prodane djelatnosti, s tim da se prava na licenciju koja svako od njih ima zadržavaju do kraja likvidacije/prodaje i da to odricanje ne znači da se odriču svojih prava kao „beneficial owner“ intelektualnog vlasništva grupe, da se sav utržak od otuđene imovine grupe na svjetskoj razini položi na povjereničke račune u SAD-u (u daljnjem tekstu: Lockbox) i da se nijedna isplata iznosa s tih računa ne može provesti bez zajedničkog sporazuma sklopljenog između svih zainteresiranih subjekata predmetne grupe. Društvo NNSA sklapanjem sporazuma o pristupanju (Amendment and Accession Agreement) sklopljenog 11. rujna 2009. postalo je stranka Sporazuma IFSA⁴. Prodaja djelatnosti društva NNSA izvršena je u okviru prodaja organiziranih na svjetskoj razini u skladu sa Sporazumom IFSA. Utršci od otuđenja imovine u kojima je sudjelovalo društvo NNSA (oko 7,2 milijarde američkih dolara (USD)) položeni su u Lockbox a da još nije sklopljen sporazum o njihovoj raspodjeli. C. Rogeauu dopušteno je da, na temelju rješenja stečajnog suca sekundarnog postupka, obavi sve radnje potrebne kako bi se izvršila prodaja (primjerice otkaz licencija povezanih s prodanim djelatnostima) kao i da sudjeluje u pregovorima o raspodjeli utrška od prodaje.

16. U godišnjem izvješću koje je 23. studenoga 2010. sastavio C. Rogeau navodio se pozitivan saldo na bankovnim računima društva NNSA u iznosu od 38.980.313,00 eura na dan 30. rujna 2010., što je omogućilo da se prva isplata odgođene otpremnine planira za razdoblje počevši od svibnja 2011. Budući da isplata nije izvršena, 5. svibnja 2011. radničko vijeće i NNSA poslali su C. Rogeauu opomenu. U dopisu od 18. svibnja 2011. C. Rogeau naveo je radničkom vijeću i društvu NNSA da nije u stanju postupiti u skladu s odredbama nagodbe jer je prognoza likvidnosti koju je 13. svibnja 2011. izradilo društvo Ernst & Young pokazala negativan saldo u iznosu od gotovo 6 milijuna eura, i to zbog dvaju zahtjeva zajedničkih upravitelja za isplatu 16,6 milijuna eura⁵. Također se radilo o tražbini engleskog mirovinskog fonda, koju je High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division odlukom od 10. prosinca 2010. kvalificirao kao „administration expense“ prema engleskom pravu.

17. Osporavajući te navode, radničko vijeće društva NNSA i 147 bivših radnika tog društva 7. srpnja 2011. tužili su C. Rogeaua pred sudom koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku kako bi se, među ostalim, utvrdilo da sekundarni postupak koji se vodi protiv društva NNSA daje isključivo i izravno pravo na razmjerni dio utrška od otuđenja imovinskih cjelina grupe Nortel i kako bi se C. Rogeauu naložilo da tužiteljima odmah isplati njihova potraživanja na ime odgođene otpremnine u visini iznosa koji je dostupan društvu NNSA kao i ostatak tog istog potraživanja kada u sekundarnom postupku primi razmjerni dio utrška od otuđenja cjelina koje pripadaju društvu NNSA⁶.

4 — Potpisivanje tog sporazuma odobreno je rješenjem stečajnog suca od 7. srpnja 2009.

5 — Konkretno, oko 8 milijuna eura na ime *Residual Profit Sharinga* 2010. (u daljnjem tekstu: RPS 2010.) i 8,6 milijuna eura koje su predujmili zajednički upravitelji na ime sudjelovanja društva NNSA u troškovima otuđenja imovine grupe na području EMEA („Europe Middle East Africa“) u iznosu od oko 25%.

6 — Iz tužbe proizlazi da se radničko vijeće društva NNSA i bivši zaposlenici tog društva protive plaćanju 8 milijuna eura na ime RPS-a 2010. na temelju dogovora iz nagodbe, kojim je ostatak svih plaćanja na ime *Revenue Profit Sharinga* bio općenito utvrđen na 4,9 milijuna američkih dolara. Osporavaju i odgovornost društva NNSA za gubitke povezane sa zadržavanjem sustava MRDA, nastale kašnjenjem postupka otuđenja imovine grupe Nortel na svjetskoj razini, te ističu uvjetnu narav RPS-a 2010. i činjenicu da još nije dospio. Što se tiče potraživanja na ime povrata troškova otuđenja, smatraju da se ono može opravdati samo ako i kada se sekundarnom postupku uplati razmjerni dio utrška od ukupnog otuđenja koji pripada društvu NNSA te se zbog toga ne protivi plaćanju odgođene otpremnine iz iznosa koji su trenutačno dostupni u tom postupku. Konačno, što se tiče potraživanja engleskog mirovinskog fonda, smatraju da činjenica da je to potraživanje u engleskom pravu bilo kvalificirano kao *administration expense* ne utječe na sekundarni postupak jer se isplata potraživanja u tom postupku treba obaviti na temelju francuskog prava.

18. Dana 1. kolovoza 2011. C. Rogeau tužio je zajedničke upravitelje radi prisilne intervencije u parnicu (obavijest o parnici) pred sudom koji je uputio zahtjev, zbog činjenice da zadržavanjem utrška od otuđenja imovine društva NNSA ostvarenih u Francuskoj i položenih u Lockbox sprječavaju isplatu odgođene otpremnine. Na raspravi održanoj 23. veljače 2012., a zatim na raspravi održanoj 24. svibnja 2012. zajednički su upravitelji, među ostalim, zatražili od suda koji je uputio zahtjev da se oglasi međunarodno nenadležnim u korist High Courta of Justice (England & Wales), Chancery Division za donošenje bilo kakvih odluka protiv njih koje bi za posljedicu imale izravno ili neizravno ograničavanje opsega glavnog stečajnog postupka i/ili njihovih ovlasti, uključujući njihovo pravo da zadrže iznose koji su trenutačno položeni u Lockbox, da odluče o tome daje li sekundarni postupak protiv društva NNSA ikakvo pravo na sav utržak ili dio utrška od otuđenja imovinskih cjelina grupe Nortel u kojima je sudjelovalo društvo NNSA i koji je trenutačno položen u Lockbox. Podredno, zajednički upravitelji od suda koji je uputio zahtjev zatražili su da se oglasi nenadležnim za odlučivanje u odnosu na imovinu i prava koji su se u trenutku donošenja odluke o otvaranju sekundarnog postupka nalazili izvan Francuske u smislu članka 2. točke (g) Uredbe kao i za odlučivanje o svim zahtjevima koji izravno ili neizravno podrazumijevaju to da sud koji je uputio zahtjev odlučuje o bilo kojem dugu društva NNSA koji se prema engleskom pravu može kvalificirati kao „administration expense“.

19. Sud koji je uputio zahtjev napominje da se tužba kojom je pokrenuta parnica u glavnom postupku izričito svrstala u područje stečajnog prava i Uredbe te je stoga potrebno primijeniti njezine odredbe. Sud koji je uputio zahtjev objašnjava da, kako bi odlučio o zahtjevima pred njim, najprije treba odlučiti o svojoj nadležnosti za utvrđivanje područja djelovanja učinaka sekundarnog postupka, a da ta odluka ovisi o njegovu tumačenju različitih članaka Uredbe, a posebno članka 2. točke (g), u kojem su sadržana jedinstvena pravila o utvrđivanju mjesta gdje se nalazi imovina dužnika. Sud koji je uputio zahtjev također smatra da će morati utvrditi mogu li se učinci sekundarnog postupka proširiti na imovinu dužnika koja se nalazi izvan Unije.

20. U tim je okolnostima Tribunal de commerce de Versailles odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li sud države članice u kojoj je otvoren sekundarni postupak nadležan, isključivo ili alternativno sa sudom države članice u kojoj je otvoren glavni [stečajni] postupak, odlučiti o utvrđivanju dužnikove imovine koja ulazi u područje djelovanja učinaka sekundarnog postupka na temelju članka 2. točke (g), članka 3. stavka 2. i članka 27. Uredbe [...] te primjenjuje li se u slučaju isključive odnosno alternativne nadležnosti pravo glavnog ili sekundarnog [stečajnog] postupka?“

III – Analiza

21. Prethodno pitanje ima dva dijela, i to, prvi, o razgraničenju sudske nadležnosti između sudaca glavnog stečajnog postupka i sudaca sekundarnog postupka i, drugi, o mjerodavnom pravu za utvrđivanje mjesta gdje se nalazi imovina dužnika. Ta dva dijela u nastavku će biti ispitana odvojeno.

A – Prvi dio prethodnog pitanja: sudska nadležnost

1. Uvodna razmatranja: primjena Uredbe *ratione materiae*

22. Iako ni sud koji je uputio zahtjev ni zainteresirani koji su podnijeli pisana očitovanja nisu izrazili sumnje u pogledu činjenice da se, u okolnostima kao što su one u glavnom postupku, sudska nadležnost treba utvrditi na temelju odredbi Uredbe, a ne na temelju odredbi Uredbe (EZ) br. 44/2001⁷, na raspravi se ipak na zahtjev Suda raspravljalo o pitanju koja je od tih dviju uredbi mjerodavna u predmetnom slučaju. Stoga se prije početka analize prethodnog pitanja potrebno ukratko toga dotaknuti.

23. Prema ustaljenoj sudskoj praksi, Uredbu i Uredbu br. 44/2001 treba tumačiti na način da se izbjegnu sva preklapanja pravnih pravila koja ti tekstovi propisuju kao i sve pravne praznine. Slijedom toga, tužbe koje su na temelju članka 1. stavka 2. točke (b) Uredbe br. 44/2001 isključene iz njezina područja primjene jer spadaju u područje „stečaja, postupaka koji se odnose na likvidaciju nesolventnih trgovačkih društava ili drugih pravnih osoba, postupaka poravnjanja i sličnih postupaka“ ulaze u područje primjene Uredbe. S druge strane, tužbe koje ne ulaze u područje primjene članka 3. stavka 1. Uredbe ulaze u područje primjene Uredbe br. 44/2001⁸. Sud je također presudio da su samo tužbe koje izravno proizlaze iz stečajnog postupka i koje su s njime tijesno povezane isključene iz područja primjene Uredbe br. 44/2001. Slijedom toga, samo takve tužbe ulaze u područje primjene Uredbe⁹. U presudi Nickel & Goeldner Spedition (EU:C:2014:2145, t. 27.) Sud je pojasnio da mjerodavni kriterij za utvrđivanje pravnog područja u koje spada neka tužba nije njezin postupovni kontekst, već pravna osnova. U skladu s tim pristupom, treba ispitati proizlazi li pravo ili obveza koja je osnova tužbe iz općih pravila građanskog i trgovačkog prava ili posebnih pravila o odstupanjima koja vrijede za stečajni postupak.

24. U ovom slučaju radničko vijeće društva NNSA i bivši zaposlenici tog društva zahtijevaju isplatu potraživanja koje, iako proizlazi iz nagodbe, u pogledu svojeg nastanka, naplativosti i visine, ovisi o sredstvima dostupnima u sekundarnom postupku nakon likvidacije imovine društva NNSA.

25. Svrha je tužbe u glavnom postupku stoga, s jedne strane, u pogledu sredstava već ostvarenih u sekundarnom postupku, utvrditi, protivno onomu što tvrde tijela iz glavnog stečajnog postupka, prioritetnu narav potraživanja na ime odgođene otpremnine kao potraživanja plaće, i s druge strane, u pogledu sredstava koja još nisu stečena u sekundarnom postupku, zahtijevati priznavanje prava u tom postupku na razmjerni dio utrška od prodaje djelatnosti/imovine grupe Nortel koji pripada društvu NNSA i koji je pohranjen u Lockboxu.

26. Prvi dio tužbe temelji se na odredbama francuskog prava kojima se uređuju prava vjerovnika u postupku sudske likvidacije te osobito na članku L 641-13. Trgovačkog zakonika (Code de commerce) kojim se određuje redoslijed naplate potraživanja. Činjenica da, kako bi se utvrdila vrsta potraživanja istaknutih u glavnom stečajnom postupku, sud koji je uputio zahtjev može, ako je potrebno, uputiti na jedan sporazum ili više njih, kao što su RPS 2010., Sporazum IFSA ili sporazum o koordinaciji, ne dovodi u pitanje pravni temelj prvog dijela tužbe radničkog vijeća društva NNSA i bivših zaposlenika tog društva, koji proizlazi iz *odredbi francuskog prava o postupcima sudske likvidacije*. Osim toga, primjećujem da se u sporazumu o koordinaciji pojam „administration expenses“ određuje upućivanjem na članak 99. Priloga B1 Stečajnom zakonu iz 1986. (Insolvency Act 1986), koji je mjerodavan za glavni stečajni postupak, a prioritetni redoslijed potraživanja koja proizlaze iz tih troškova potvrđuje se upućivanjem na englesko pravo kao i na Uredbu te Smjernice za obavještanje

7 — Uredba Vijeća od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.). Samo se zajednički upravitelji u svojim očitovanjima dotiču tog pitanja, ali zaključuju da Uredba br. 44/2001 nije primjenjiva.

8 — Vidjeti presude F-Tex (C-213/10, EU:C:2012:215, t. 21., 29. i 48.) kao i Nickel & Goeldner Spedition (C-157/13, EU:C:2014:2145, t. 22.).

9 — Vidjeti presude F-Tex (EU:C:2012:215, t. 23. i 29.) kao i Nickel & Goeldner Spedition (EU:C:2014:2145, t. 23.).

i europsku suradnju u pogledu prekograničnih stečajnih postupaka koje je u srpnju 2007. objavio INSOL Europe i koje su, u skladu s točkom 2. tog sporazuma, njegov sastavni dio¹⁰. Iz toga slijedi da, čak i pod pretpostavkom da je sud koji je uputio zahtjev dužan riješiti pitanje koje mu je postavljeno u okviru tog prvog dijela tužbe u glavnom postupku na temelju navedenog sporazuma, u svakom bi slučaju morao primijeniti *posebna pravna pravila o stečajnim postupcima*.

27. Drugi se dio tužbe u glavnom postupku temelji, pak, kao prvo, na odredbama Uredbe. Naime, kao što je to sam sud koji je uputio zahtjev napomenuo, kako bi utvrdio mogu li se radničko vijeće društva NNSA i bivši zaposlenici tog društva pozivati na pravo sekundarnog postupka na razmjerni dio utrška od prodaje imovine grupe Nortel koji pripada društvu NNSA, a koji je pohranjen u Lockboxu, na tom je sudu da odredi područje djelovanja učinaka tog postupka, koji su, u skladu s člankom 3. stavkom 2. i člankom 27. Uredbe, ograničeni na imovinu društva NNSA koja se nalazi na francuskom državnom području. Upravo na taj drugi dio tužbe odnosi se prigovor nenadležnosti koji su istaknuli zajednički upravitelji, koji se i sam temelji na odredbama Uredbe i na odgovarajućoj ulozi koja je sustavom Uredbe dodijeljena glavnom i sekundarnom stečajnom postupku. Činjenica da je u ovom slučaju koordinacija između tih dvaju postupaka formalizirana ugovornim dokumentom koji su potpisala tijela dvaju postupaka uopće ne mijenja narav i pravni temelj drugog dijela tužbe u parnici u glavnom postupku. Zahtjevi koje likvidator sekundarnog postupka kao i radničko vijeće društva NNSA i bivši zaposlenici tog društva, koji, štoviše, nisu potpisnici sporazuma o koordinaciji, ističu u pogledu razmjernog dijela sredstava pohranjenih u Lockboxu, a koji pripada društvu NNSA, *nemaju nikakav ugovorni temelj*, niti ga imaju argumenti koje su istaknula tijela glavnog stečajnog postupka u prilog svojem prigovoru nenadležnosti.

28. Potrebno je, nadalje, napomenuti da je predmet sporazuma o koordinaciji uređivanje ponašanja „stranaka koje imaju interes u pogledu koordinacije glavnog i sekundarnog stečajnog postupka“ (točka 1.). Njegovi su ciljevi, osobito, osiguranje urednog, djelotvornog, učinkovitog i pažljivog upravljanja postupcima, maksimizacija vrijednosti imovine društva NNSA na svjetskoj razini, razmjena informacija i minimizacija sporova i troškova [točka 4. podtočke i. do iv.] kao i utvrđivanje uvjeta pod kojima će društvo NNSA nastaviti s poslovanjem tijekom sekundarnog postupka [točka 4. podtočka v.]. Iako se tim sporazumom u njegovoj točki 5.3. određuju načela na temelju kojih će zajednički upravitelji, u suradnji s likvidatorom u sekundarnom postupku, pregovarati o raspodjeli utrška od otuđenja imovine grupe Nortel između nekoliko predmetnih tijela, uključujući društvo NNSA¹¹, protivno tomu, *nijednom od njegovih odredbi ne utvrđuju se kriteriji raspodjele razmjernog dijela koji pripada društvu NNSA između glavnog i sekundarnog stečajnog postupka*¹². Osim toga, pitanje raspodjele utrška od otuđenja imovine društva NNSA na dva stečajna postupka izdvojeno je i postavlja se prije pitanja koje troškove glavnog stečajnog postupka treba smatrati kao „administration expenses“ i kakav imaju prioritet s obzirom na vjerovnike u sekundarnom postupku, među kojima su i zaposlenici društva NNSA, na temelju mjerodavnog prava i/ili ugovornih odredbi sporazuma o koordinaciji.

29. Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da spor između tijela u glavnom stečajnom postupku i likvidatora u sekundarnom postupku kao i radničkog vijeća društva NNSA i zaposlenika tog društva u postupku koji je u tijeku pred sudom koji je uputio zahtjev ulazi u područje koje je obuhvaćeno Uredbom u smislu sudske prakse Suda navedene u prethodnoj točki 23. Na taj zaključak ne utječe okolnost da su odnosi između različitih stranaka spora u glavnom postupku u nekim aspektima uređeni sporazumima koje su stranke sklopile (nagodba i sporazum o koordinaciji) i da se opseg pojedinih prava na koja se one pozivaju može razlikovati ovisno o sporazumima kojima su neke od

10 — Vidjeti točku 8. sporazuma o koordinaciji.

11 — U skladu s tom odredbom navedenog sporazuma, stranke su suglasne da će u korist društva NNSA tražiti pravo na 9% utrška od otuđenja ukupnih prava intelektualnog vlasništva grupe.

12 — U tom pogledu, u točki 6.1. u dijelu navedenog sporazuma pod naslovom „Povrat imovine / Raspodjela utrška od prodaje“ samo se pojašnjava da, „osim ako nije drukčije dogovoreno pisanim putem, imovinu društva [NNSA] trebaju u skladu s Uredbom unovčiti i vratiti zajednički upravitelji, francuski upravitelj i francuski likvidator“. Međutim, čak i ako se pretpostavi da se može odstupiti od odredbi Uredbe u pogledu učinaka glavnog i sekundarnog stečajnog postupka, iz spisa ne proizlazi da je postignut takav dogovor.

njih preuzele obveze prema trećim osobama (Sporazum RPS 2010. i Sporazum IFSA) jer se takvom okolnosti ne može dovesti u pitanje pravni temelj njihovih suprotstavljenih zahtjeva i jer su, osim toga, svi ti sporazumi obuhvaćeni kontekstom stečaja društva NNSA¹³ i transakcija vezanih za njegovu likvidaciju.

2. Analiza prvog dijela prethodnog pitanja

a) Pravila o sudskoj nadležnosti predviđena Uredbom i pravila o sudskoj nadležnosti uvedena sudskom praksom

30. Najprije treba napomenuti da Uredba izričito određuje samo sudsku nadležnost za *otvaranje* stečajnog postupka. Stoga, na temelju članka 3. stavka 1. navedene uredbe, tu nadležnost imaju sudovi države članice na čijem se državnom području nalazi središte dužnikovih glavnih interesa. Na temelju članka 3. stavka 2., sudovi države članice koja nije država dužnikovih glavnih interesa i na čijem državnom području dužnik ima poslovnu jedinicu nadležni su za otvaranje *partikularnog (teritorijalnog) stečajnog postupka*, to jest postupka ograničenog na imovinu dužnika koja se nalazi na državnom području potonje države članice.

31. Dodatno pravilo o nadležnosti uvedeno je u sustav Uredbe presudom Seagon (C-339/07, EU:C:2009:83), u kojoj je Sud presudio da članak 3. stavak 1. navedene uredbe treba tumačiti na način da se njime državi članici na čijem je državnom području otvoren stečajni postupak također daje međunarodna nadležnost za odlučivanje o tužbama koje izravno proizlaze iz tog postupka i koje su s njime tijesno povezane¹⁴.

32. Kao i mnogi zainteresirani koji su podnijeli očitovanja u ovom postupku, uključujući Europsku komisiju, smatram da u pogledu članka 3. stavka 2. Uredbe treba usvojiti slično tumačenje jer pravilo o nadležnosti koje je potvrdio Sud u presudi Seagon (EU:C:2009:83) i koje se temelji na *vis attractiva concursus* također može ići u korist sudovima države članice u kojoj je otvoren sekundarni postupak. Čini mi se da se takav zaključak nameće na temelju istih elemenata na temelju kojih je Sud izveo navedeno pravilo iz sustava Uredbe i njezinih ciljeva. Naime, s jedne strane, uvodna izjava 6. Uredbe, prema kojoj bi Uredbu „trebalo [...] ograničiti na odredbe koje uređuju ovlaštenje za pokretanje [otvaranje] stečajnih postupaka i odluke koje se donose neposredno na temelju stečajnih postupaka, te su tijesno povezane s takvim postupkom“¹⁵, odnosi se jednako na sve postupke otvorene na temelju Uredbe a da se pritom ne rade razlike među glavnim, partikularnim (teritorijalnim) i sekundarnim stečajnim postupcima. S druge strane, postizanje ciljeva poboljšanja učinkovitosti i smanjenja trajanja stečajnih postupaka koji imaju prekogranične učinke, navedenih u uvodnim izjavama 2. i 8. Uredbe, kao i cilja izbjegavanja poticanja stranaka da prenose svoju imovinu ili sudski postupak iz jedne države članice u drugu u potrazi za povoljnijim pravnim položajem (*forum shopping*), navedenog u uvodnoj izjavi 4. Uredbe, također bi se otežalo kad sudovi države u kojoj je otvoren sekundarni postupak ne bi bili nadležni za odlučivanje o tužbama koje izravno proizlaze iz tog postupka i koje su s njime tijesno povezane, kao što su to tužbe kojima se potražuju iznosi ili imovina u sekundarnom postupku. Nadalje, tumačenju članka 3. stavka 2. Uredbe na način na koji je Sud protumačio članak 3. stavak 1. u presudi Seagon (EU:C:2009:83) govori u prilog članak 25. stavak 1. prvi podstavak Uredbe, kao što je to Sud presudio u točkama 25. i 26. te presude. Tom se odredbom propisuje obveza priznavanja

13 — U tom pogledu, potrebno je podsjetiti da se samom Uredbom zahtijeva da se osigura koordinacija glavnog stečajnog postupka sa sekundarnim postupkom ili sekundarnim postupcima i da je u ovom slučaju sklapanje sporazuma u tu svrhu zatražio sud koji je uputio zahtjev.

14 — Točke 21. i 28. kao i izreka. Predmetna tužba u presudi Seagon (EU:C:2009:83) bila je tužba za pobijanje pravnih radnji. Vidjeti također presudu F-Tex (EU:C:2012:215, t. 27. i 28.), u kojoj je Sud pak zaključio, uzimajući u obzir karakteristike tužbe u glavnom postupku, da je ona obuhvaćena Uredbom. Načelo utvrđeno u presudi Seagon (EU:C:2009:83) nedavno je potvrdio Sud u pogledu tužbe protiv direktora društva dužnika na temelju njegove odgovornosti kojom se tražio povrat iznosa isplaćenih nakon što je društvo postalo nesolventno ili nakon utvrđenja njegove prezađuženosti (vidjeti presudu H, C-295/13, EU:C:2014:2410).

15 — Moje isticanje

odluka o tijeku i okončanju stečajnog postupka koje je donio sud čija je odluka o otvaranju postupka priznata u skladu s člankom 16. Uredbe. Međutim, potonja odredba odnosi se na odluke koje je donio „sud države članice koja ima nadležnost na temelju članka 3.“, to jest sud nadležan na temelju članka 3. stavka 1. kao i sud nadležan na temelju članka 3. stavka 2.

33. Nedvojbeno je točno da se, kao što to navode zajednički upravitelji u svojim pisanim očitovanjima, presuda Seagon (EU:C:2009:83) odnosi na „načelo koncentracije nadležnosti u korist sudova države članice u kojoj je otvoren *glavni stečajni postupak*“¹⁶. Međutim, u strukturi obrazloženja odluke Suda to načelo odnosi se samo na tužbe koje „izravno proizlaze iz *tog postupka* i koje su s njime tijesno povezane“¹⁷. Suprotno tomu, u toj presudi ni po čemu se ne može zaključiti da se navedenim načelom obuhvaćaju i tužbe koje izravno proizlaze i tijesno su povezane sa *sekundarnim postupkom*. Kao što sam to upravo iznio u prethodnoj točki, razlozi na kojima se temelji navedena presuda mogu dovesti do istog tumačenja članka 3. stavka 2. Uredbe kao što je ono koje je Sud primijenio za članak 3. stavak 1. Ti su razlozi, nadalje, „neutralni“ u pogledu podjele sudske nadležnosti između glavnog i sekundarnog stečajnog postupka jer se Sud, kako bi opravdao svoje tumačenje, ni u jednom dijelu iste presude ne oslanja na univerzalnu narav glavnog stečajnog postupka niti na njegov značajniji karakter u odnosu na sekundarni postupak¹⁸.

34. Konačno i podredno, naglašavam da se u izvješću „External Evaluation of Regulation No. 1346/2000/EC on Insolvency Proceedings“ (u daljnjem tekstu: izvješće Heidelberg-Luxembourg-Beč)¹⁹ kao i u Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe br. 1346/2000, koje je Komisija dostavila 12. prosinca 2012.²⁰ (u daljnjem tekstu: Prijedlog izmjene Uredbe), preporučuje kodifikacija načela *vis attractiva concursus* za sporedne tužbe i njegova primjena u korist sudova onog postupka s kojim su te tužbe povezane, bez obzira na to radi li se o glavnom, partikularnom (teritorijalnom) ili sekundarnom stečajnom postupku²¹.

35. Pravilo o sudskoj nadležnosti prihvaćeno u presudi Seagon (EU:C:2009:83) u kontekstu koji se isključivo odnosi na područje Unije prošireno je u presudi Schmid (C-328/12, EU:C:2014:6) na sporove u kojima postoji *poveznica s trećom državom*. Ističući ciljeve predvidljivosti sudske nadležnosti u području stečaja iz članka 3. stavka 1. Uredbe i nakon odbacivanja argumenata koje je istaknula njemačka vlada, koji su se osobito temeljili na odstupanju od načela da se nadležnost uglavnom utvrđuje prema domicilu tuženika i opasnosti od nepriznavanja presude, Sud je u toj presudi zaključio da gore navedena odredba „utvrđuje i nadležnost za odlučivanje o tužbi za pobijanje pravnih radnji koja se temelji na insolventnosti i podnesena je protiv tuženika *s domicilom u trećoj državi*“²². Suprotno onomu što ističe vlada Ujedinjene Kraljevine u svojim pisanim očitovanjima, smatram da se isto tumačenje, koje se ograničuje na proširenje teritorijalnog dosega načela *vis attractiva concursus* kao što je priznato u presudi Seagon (EU:C:2009:83), isto tako može prihvatiti i u okviru članka 3. stavka 2. Uredbe. Naime, ta odredba ima iste ciljeve predvidljivosti sudske nadležnosti i pravne sigurnosti koje Sud navodi u pogledu navedenog članka 3. stavka 1. Ti ciljevi, kao i ciljevi

16 — Točka 104. očitovanja zajedničkih upravitelja. Moje isticanje.

17 — Točke 21. i 28. kao i izreka presude Seagon (EU:C:2009:83), moje isticanje

18 — Činjenica da je, kao što su to istaknuli zajednički upravitelji u svojim pisanim očitovanjima, Sud odbacio prijedlog iz točaka 64. do 69. mišljenja nezavisnog odvjetnika D. Ruiz-Jaraba Colomera u predmetu Seagon (C-339/07, EU:C:2008:575) da se prizna „pretežno isključiva“ narav nadležnosti sudova države članice u kojoj je otvoren glavni stečajni postupak u pogledu tužbi za pobijanje pravnih radnji koje se temelje na insolventnosti, čime se stečajnom upravitelju daje mogućnost da odabere sud koji mu se čini najprimjereniji u pogledu zaštite stečajne mase, ne omogućuje, suprotno onomu što, čini se, navode zajednički upravitelji, da se donese bilo kakav zaključak o priznavanju nadležnosti sudovima države članice sekundarnog postupka za odlučivanje o takvim tužbama ako one proizlaze iz tog postupka i s njime su tijesno povezane.

19 — Objavljeno u Hess, B., Oberhammer, P., i Pfeiffer, T., *European Insolvency Law, The Heidelberg-Luxembourg-Vienna Report on the Application of the Regulation No. 1346/2000/EC on Insolvency Proceedings*, Beck-Hart-Nomos, C. H., Munich/Oxford, 2014.

20 — COM(2012) 744 *final*

21 — Vidjeti točku 2.5.2. i str. 220. izvješća Heidelberg-Luxembourg-Beč i prijedlog Komisije da se u Uredbu unese novi članak 3.a, naslovljen „Nadležnost na temelju povezanosti“, u čijem se stavku 1. navodi da „[s]udovi države članice na čijem se državnom području otvoren stečajni postupak u skladu s člankom 3. nadležne su za odlučivanje o tužbama koje izravno proizlaze iz stečajnog postupka i s njime su tijesno povezane“.

22 — Točka 33., moje isticanje. Vidjeti i presudu H (EU:C:2014:2410).

pojednostavnjenja i djelotvornosti postupaka te smanjivanja poticaja za *forum shopping*, koje je Sud već istaknuo u presudi Seagon (EU:C:2009:83), govore u prilog tomu da se sudovima države članice u kojoj je otvoren sekundarni postupak prizna nadležnost za odlučivanje o tužbi za pobijanje pravnih radnji ili drugoj tužbi koja se temelji na insolventnosti i koja izravno proizlazi iz tog postupka te je s njim tijesno povezana (primjerice, zato što je njezin cilj da se u dužnikovu imovinu vrati imovina koja se prije otuđenja nalazila na državnom području te države članice), *neovisno* o tome ima li tuženik domicil u državi članici ili trećoj zemlji.

36. Općenito, u presudi Schmid (EU:C:2014:6), i to u potpunosti u skladu s presudom Owusu (C-281/02, EU:C:2005:120) koja je donesena s obzirom na Briselsku konvenciju²³, zemljopisno područje primjene Uredbe tumačilo se široko, šire od pukih „europskih“ prekograničnih stečajnih postupaka, te su time u njega uključeni i postupci obilježeni međunarodnim elementima kako unutar tako i izvan područja Unije kao i oni potpuno „međunarodni“ u kojima se svi međunarodni elementi nalaze izvan Unije. Rješenje koje je Sud prihvatio u toj presudi podrazumijeva da, kada se središte dužnikovih glavnih interesa nalazi u državi članici, odredbe Uredbe trebaju se u odnosima među državama članicama primijeniti na cjelokupni stečajni postupak, uključujući i one vidove u kojima postoji poveznica s trećom državom²⁴, te one imaju prednost pred odredbama međunarodnog privatnog prava država članica.

37. Takvim je utvrđenjem moguće otkloniti sumnje koje je izrazio sud koji je uputio zahtjev u pogledu primjenjivosti Uredbe u okolnostima poput onih u parnici u glavnom postupku, u kojima je utržak od prodaje imovine dužnika pohranjen na povjereničkom računu u SAD-u, odnosno izvan područja Unije. Na temelju tog utvrđenja također je moguće odbiti argument koji je istaknulo radničko vijeće društva NNSA prema kojem, ako bi se zaključilo da se na temelju odredbi Uredbe treba smatrati da se imovina društva NNSA nalazi izvan Unije²⁵, treba primijeniti pravila francuskog međunarodnog privatnog prava, prema kojima bi postupak koji je u Francuskoj otvoren protiv društva NNSA imao univerzalan učinak pa bi se zbog toga odnosio i na navedenu imovinu. Naime, primjenu takvih pravila kojima bi se proširili teritorijalni učinci sekundarnog postupka preko granica propisanih Uredbom treba isključiti s obzirom na presudu Schmid (EU:C:2014:6).

b) Povezanost između glavnog i sekundarnog stečajnog postupka u sustavu Uredbe

38. U ovoj je fazi potrebno ispitati ulogu glavnog odnosno sekundarnog stečajnog postupka kao i njihovu međusobnu povezanost u sustavu Uredbe.

39. Kao što to proizlazi iz njezine preambule, a osobito iz njezine uvodne izjave 11., Uredba se temelji na načelima univerzalnosti i jedinstva stečajnog postupka, čija je provedba od zakonodavca Zajednice ipak bila namjerno umjerena s obzirom na to da je dopustio otvaranje teritorijalno ograničenih nacionalnih postupaka istodobno s glavnim stečajnim postupkom univerzalnog značaja. Razlozi takvog izbora mogu se pronaći – osim u velikim razlikama koje postoje u materijalnom pravu država članica, zbog kojih se ne preporučuje provedba jedinstvenog stečajnog postupka i beziznimna primjena prava države u kojoj je otvoren taj postupak (vidjeti uvodnu izjavu 8. Uredbe) – i u zaštiti interesa lokalnih vjerovnika i lakšem upravljanju složenom imovinom (vidjeti uvodnu izjavu 19. Uredbe). Iz toga proizlazi propisivanje dvaju različitih kriterija nadležnosti u Uredbi, to jest kriterija središta glavnih interesa, kojim se utvrđuju nadležni sudovi za otvaranje glavnog stečajnog postupka, i kriterija poslovne jedinice, kojim se omogućuje otvaranje sekundarnog postupka.

23 — Konvencija o [sudskoj] nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, potpisana 27. rujna 1968. (SL 1972., L 299, str. 32.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 3.)

24 — Takva se poveznica može odnositi na domicil tuženika u tužbi koja je sporedna stečajnom postupku, kao što je to u predmetu koji je doveo do presude Schmid (EU:C:2014:6), ili na druge elemente, poput domicila vjerovnika ili pak mjesta na kojem se nalazi imovina dužnika. Učinci postupaka otvorenih na temelju Uredbe u odnosima s trećim državama ovisit će o mjerodavnom pravu u trećoj državi i ugovorima koji su na snazi između te države i države u kojoj se odvija postupak.

25 — U trenutku otvaranja sekundarnog postupka, vidjeti točku 64. i prateće točke ovog mišljenja.

40. Izbor zakonodavca Zajednice da omogući otvaranje partikularnih (teritorijalnih) postupaka sustav nedvojbeno čini prilagodljivim, to jest otvaranje jednog ili više postupaka može se, primjerice, pokazati osobito korisnim u slučaju poput onog u glavnom postupku, u kojem je postupak otvoren u državi članici u kojoj je središte glavnih interesa u odnosu na različita društva kćeri grupe društava, ali se znatan dio imovine, zaposlenika ili vjerovnika jednog društva kćeri ili više njih nalazi u drugoj državi članici.

41. Međutim, takav izbor također dovodi do komplikacija jer omogućuje otvaranje više paralelnih postupaka protiv istog dužnika. Točno je da su u strukturi Uredbe sekundarni postupci ograničeni u nekoliko aspekata, kako s postupovnog tako i s materijalnog gledišta. Njima se načelno pretpostavlja otvaranje glavnog stečajnog postupka na koji se nadovezuju²⁶, oni mogu biti samo likvidacijski postupci (članak 3. stavak 3. Uredbe) i njihovi su učinci ograničeni na imovinu dužnika koja se nalazi na državnom području države u kojoj su otvoreni (članak 3. stavak 2. i članak 27. Uredbe). Ipak, ostaje činjenica da postojanje popratnih postupaka može biti uzrok neučinkovitosti u nedostatku pravila kojima se omogućuje rješavanje teškoća koje mogu nastati u takvoj situaciji.

42. U tu svrhu, Uredbom se predviđaju *minimalna pravila o koordinaciji* koja imaju za cilj promicati skladno odvijanje postupaka koje olakšava upravljanje stečajnom masom i njezino učinkovito unovčenje. Ta pravila, među ostalim, propisuju *međusobnu dužnost razmjene informacija i suradnje* između stečajnih upravitelja različitih postupaka²⁷ te predviđaju mehanizme kojima se osigurava jednak tretman vjerovnika²⁸ i utvrđuje postupanje s mogućom preostalom imovinom u sekundarnom postupku²⁹. Pojačana suradnja radi učinkovitijeg upravljanja paralelnim stečajnim postupcima, nadalje, jedan je od glavnih ciljeva Prijedloga izmjene Uredbe koji je dostavila Komisija³⁰.

43. Odnosi između glavnog i sekundarnog stečajnog postupka oblikuju se stoga oko *zahtjeva koordinacije*, čija je svrha jamčiti postizanje prioritetnih ciljeva učinkovitosti i djelotvornosti čak i u slučaju više postupaka. S tim u vezi, Uredbom se priznaje *značajnija* uloga glavnog stečajnog postupka, u kojem stečajni upravitelj može imati više mogućnosti za intervenciju u jedan sekundarni stečajni postupak ili više njih koji se vode istodobno, primjerice, predlažući plan restrukturiranja ili stečajne nagodbe ili tražeći odgodu unovčenja imovine u sekundarnom stečajnom postupku³¹.

44. Pod uvjetom poštovanja te uloge i obveze koordinacije, Uredbom se sekundarnom postupku priznaje, ako ne istinska autonomija, onda barem vlastito područje. Sekundarni postupak ima drukčiji opseg od glavnog stečajnog postupka te se odnosi na zaštitu posebnih interesa, a njegov je sustav u mnogočemu sličan sustavu koji se primjenjuje na glavni stečajni postupak. Stoga, kao i sudska odluka kojom se otvara postupak na temelju članka 3. stavka 1. Uredbe, sudska odluka o otvaranju sekundarnog postupka na temelju članka 16. Uredbe automatski se priznaje u svim državama članicama, a u skladu s člankom 17. stavkom 2. te uredbe njezini učinci ne mogu se osporavati u drugim državama članicama. Isto tako, na temelju članka 25. stavka 1. Uredbe, sudske odluke suda koji je otvorio takav postupak i koje se odnose na tijek i okončanje tog postupka ili iz njega izravno

26 — Otvaranje partikularnog (teritorijalnog) postupka prije otvaranja glavnog stečajnog postupka ograničuje se samo na one nužno potrebne, vidjeti uvodnu izjavu 17. i članak 3. stavak 4. Uredbe.

27 — Vidjeti uvodnu izjavu 20. i članak 31. stavke 1. i 2. Uredbe.

28 — Vidjeti članak 20. stavak 2. Uredbe.

29 — Vidjeti članak 35. Uredbe.

30 — Novim bi se pravilima osobito trebalo omogućiti da se izbjegne otvaranje sekundarnih postupaka koji nisu nužni za zaštitu interesa lokalnih vjerovnika, kad stečajni upravitelj u glavnom stečajnom postupku posredstvom sporazuma jamči lokalnim vjerovnicima isto postupanje kakvo bi dobili da je otvoren sekundarni postupak (vidjeti novi članak 29.a stavak 2. naveden u točki 34. Prijedloga izmjene Uredbe). Također se predviđa ukidanje uvjeta kojim se propisuje da je svrha sekundarnih postupaka isključivo likvidacija, kako bi se omogućila njihova koordinacija s glavnim stečajnim postupcima kojima je cilj restrukturiranje poduzetnika (vidjeti točku 22. Prijedloga izmjene Uredbe kojom se izmjenjuje članak 3. stavak 3. te uredbe) i proširenje zahtjeva suradnje na nadležne sudove (vidjeti novi članak 31.a, naveden u točki 36. Prijedloga izmjene Uredbe).

31 — Vidjeti uvodnu izjavu 20. i članak 31. stavak 3., članak 33. i članak 34. stavke 1 i 3. Uredbe. Nadalje, te su ovlasti dodatno povećane u Prijedlogu izmjene Uredbe o stečajnom postupku koji je podnijela Komisija, a kojim se predviđa mogućnost da se stečajni upravitelj iz glavnog stečajnog postupka usprotivi samom otvaranju sekundarnog postupka (vidjeti novi članak 29.a stavak 2., naveden u točki 34. Prijedloga izmjene Uredbe).

proizlaze i s njim su tijesno povezane ili pak stečajne nagodbe koje je odobrio navedeni sud također će se priznati bez daljnjih formalnosti. U skladu s člancima 4. i 28. Uredbe i poput postupka na temelju njezina članka 3. stavka 1., sekundarni postupak uređen je zakonom države članice na čijem je državnom području otvoren. Konačno, na temelju članka 18. stavka 2. Uredbe, stečajni upravitelji sekundarnog postupka mogu samostalno podnijeti tužbe za povrat imovine koja pripada tom postupku, a koja je premještena na državno područje druge države članice, kao i podnijeti tužbu za pobijanje pravnih radnji koja je u interesu vjerovnika.

45. Iz izbora zakonodavca Zajednice da omogući otvaranje postupaka usporedo s glavnim stečajnim postupkom kao i iz temeljnih razloga takvog izbora iznesenih u preambuli Uredbe proizlazi da takvo otvaranje *ograničuje učinke glavnog stečajnog postupka*. Isto vrijedi i za ovlasti stečajnih upravitelja tog potonjeg postupka, kao što to jasno proizlazi i iz članka 18. stavka 1. Uredbe, prema kojem „[s]tečajni upravitelj imenovan od strane suda koji ima nadležnost na temelju članka 3. stavka 1. može u drugoj državi članici koristiti sve ovlasti dodijeljene mu pravom države u kojoj se pokreće postupak, *sve dok tamo nije otvoren drugi stečajni postupak* ili dok nije donesena bilo koja zaštitna mjera koja bi bila u suprotnosti s time, a nakon prijedloga za otvaranje stečajnog postupka u toj državi“³².

c) Utvrđivanje suda nadležnog za određivanje područja djelovanja učinaka sekundarnog postupka

46. Na prvi dio prethodnog pitanja koje je uputio Tribunal de commerce de Versailles – a koji se u biti odnosi na utvrđivanje je li navedeni sud, kao sud koji je otvorio sekundarni postupak na temelju članka 3. stavka 2. Uredbe o stečajnim postupcima u pogledu društva NNSA, na temelju navedene uredbe također nadležan za određivanje područja djelovanja učinaka tog postupka – treba odgovoriti s obzirom na očitovanja iznesena u gore navedenim naslovima (a) i (b). Međutim, prema mojem mišljenju, iz povezanosti između glavnog i sekundarnog stečajnog postupka koja se ostvaruje Uredbom kao i iz ciljeva koji se Uredbom određuju za taj potonji postupak i, općenito, ciljeva koji se njome nastoje postići proizlazi da odgovor na to pitanje treba biti potvrđan.

47. Kao prvo, i kao što ću istaknuti u nastavku, unatoč univerzalnoj prirodi i značajnijoj ulozi koje se priznaju glavnom stečajnom postupku te unatoč podrednom karakteru koji se dodjeljuje sekundarnom postupku, potonji u strukturi Uredbe zadržava vlastito područje, koje je potrebno kako bi se ostvarili ciljevi koji mu se priznaju i funkcija ograničavanja primjene načela jedinstvenosti stečajnog postupka koja mu se pripisuje u strukturi Uredbe³³. Međutim, prema mojem mišljenju, ne bi bilo u skladu s takvim okvirom zaključiti da sud nadležan za otvaranje takvog postupka nije na temelju odredbi Uredbe nadležan utvrditi područje djelovanja učinaka tog postupka.

48. Kao drugo, treba napomenuti da su, u skladu s člankom 3. stavkom 2. i člankom 27. Uredbe, učinci sekundarnog postupka ograničeni na imovinu dužnika koja se nalazi na državnom području države članice u kojoj je otvoren taj postupak. Međutim, kao što je to u svojim pisanim očitovanjima istaknuo C. Rogeau, sud države članice kojem je podnesen prijedlog za otvaranje sekundarnog postupka dužan je, kako bi provjerio postoje li uvjeti za njegovu nadležnost na temelju članka 3. stavka 2. Uredbe, ocijeniti može li se na temelju imovine dužnika koja se nalazi na državnom području te države članice zaključiti da dužnik ondje ima „poslovnu jedinicu“ u smislu članka 2. točke (h) Uredbe³⁴. Iz toga slijedi da taj sud mora, još prije otvaranja sekundarnog postupka, na državnom području predmetne države članice utvrditi barem dio navedene imovine na koju bi se trebali proširiti učinci navedenog postupka.

32 — Moje isticanje

33 — Vidjeti u tom smislu presudu MG Probud Gdynia (C-444/07, EU:C:2010:24, t. 24.). Vidjeti i izvještaj Heidelberg-Luxembourg-Beč, str. 111.

34 — Članak 2. točka (h) Uredbe utvrđuje pojam „poslovna jedinica“, koji znači svako mjesto poslovanja gdje dužnik obavlja stalnu gospodarsku aktivnost koja uključuje ljudske resurse i dobra. Prema mišljenju Suda, taj pojam „poslovna jedinica“ treba tumačiti na način da se njime „zahtijeva postojanje minimalne razine organizacije i određen stupanj stabilnosti u pogledu obavljanja gospodarske djelatnosti“ (vidjeti presudu Interedil, C-396/09, EU:C:2011:671).

49. Kao treće, to utvrđivanje elemenata imovine dužnika koja se nalazi na državnom području države članice u kojoj je otvoren sekundarni postupak nije važno samo kako bi se provjerilo postoje li uvjeti za otvaranje tog postupka, kako bi se ograničili njegovi učinci te kako bi se utvrdilo materijalnopravno područje primjene odredbi zakona navedene države članice, nego i kako bi se omogućilo samo odvijanje sekundarnog postupka koji bi trebao biti likvidacijski postupak. Iz toga slijedi, kao što to prema mojem mišljenju ispravno tvrdi C. Rogeau, da tužba kao što je ona u parnici u glavnom postupku, kojom se želi proglasiti da je dio imovine dužnika kao i utržak od unovčenja te imovine obuhvaćen područjem djelovanja učinaka sekundarnog postupka, izravno proizlazi iz tog postupka te je s njime tijesno povezana u smislu sudske prakse iz presude Seagon (EU:C:2009:83), kao što je to protumačeno u točki 32. gore, pa je za nju nadležan sud koji je otvorio navedeni postupak.

50. Kao četvrto, ciljevi učinkovitosti, djelotvornosti i smanjenja trajanja stečajnih postupaka, kojima se opravdalo donošenje Uredbe, ne bi se postigli na odgovarajući način rješenjem koje bi sud države u kojoj je otvoren sekundarni postupak, a kojem je podnesena tužba za utvrđivanje područja djelovanja učinaka tog postupka, obvezalo da se oglasi nenadležnim u korist suda države u kojoj je otvoren glavni stečajni postupak te da prekine postupak dok taj sud ne donese odluku.

51. Gore navedeni elementi, prema mojem mišljenju, govore u prilog priznavanju sudovima države članice u kojoj je otvoren sekundarni postupak nadležnosti za odlučivanje o tužbi radi utvrđenja područja djelovanja učinaka tog postupka. Nasuprot tomu, protuargumente koje su istaknuli zajednički upravitelji i Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske, koji zastupaju isključivu nadležnost sudova države članice u kojoj je otvoren glavni stečajni postupak, ne smatram uvjerljivima. Ti se argumenti u osnovi temelje na prvenstvu glavnog stečajnog postupka i njegovu univerzalnom doseg.

52. Točno je, kao što sam to napomenuo u točki 43. gore, da se Uredbom priznaje „značajnija uloga“ tom postupku. Međutim, posljedica takvog prvenstva, koje u osnovi ima za cilj osigurati optimalnu koordinaciju glavnog i sekundarnog stečajnog postupka utvrđivanjem hijerarhije između njih, nije oduzeti sudskim tijelima sekundarnog postupka njihova prava, osobito kad se ne radi o donošenju odluka koje se odnose na odvijanje postupaka likvidacije i namirenja vjerovnika ili uvjete okončavanja tog postupka nego na utvrđivanje granica njegovih učinaka. Isto tako ne vjerujem da univerzalnost koja se priznaje glavnom stečajnom postupku može biti odlučujući argument da bi se sudovima tog postupka priznala isključiva nadležnost za određivanje opsega djelovanja učinaka drugog postupka, koji, iako partikularan i podređen, nakon otvaranja dovodi upravo do izuzimanja dijela imovine dužnika iz isključivog utjecaja glavnog stečajnog postupka i za njega mjerodavnog prava.

53. Zaključno, potrebno je istaknuti, s jedne strane, da se Uredbom izričito ne predviđa samo kriterij raspodjele imovine dužnika na glavni i sekundarni stečajni postupak, a to je mjesto gdje se nalazi imovina, nego, kao što će to biti pojašnjeno u nastavku, i materijalne odredbe za usmjeravanje nadležnih sudova u primjeni tog kriterija. S druge strane, kao što je to Sud naveo u presudi Bank Handlowy i Adamiak (C-116/11, EU:C:2012:739), sud nadležan na temelju članka 3. stavka 2. Uredbe ima obvezu lojalne suradnje u pogledu svih odluka koje donosi, a stoga i kad odlučuje o opsegu učinaka sekundarnog postupka, što podrazumijeva uzimanje u obzir ciljeva glavnog stečajnog postupka kao i strukture Uredbe, koja se temelji na načelu međusobnog povjerenja, zahtjevu koordinacije glavnog i sekundarnog stečajnog postupka, cilju učinkovitog i djelotvornog odvijanja stečajnih postupaka koji imaju prekogranične učinke kao i prvenstvu glavnog stečajnog postupka³⁵. U tim je okolnostima smanjena opasnost da taj sud donese odluku na štetu interesa glavnog stečajnog postupka.

35 — Točka 62. Vidjeti i mišljenje nezavisne odvjetnice J. Kokott u predmetu Bank Handlowy i Adamiak (C-116/11, EU:C:2012:308, t. 66.).

54. Na temelju gore navedenih razloga, smatram da je sud nadležan na temelju članka 3. stavka 2. Uredbe za otvaranje sekundarnog postupka također nadležan za utvrđivanje imovine dužnika koja je obuhvaćena područjem djelovanja učinaka tog postupka.

d) Isključiva ili usporedna nadležnost?

55. Sud koji je uputio zahtjev također pita Sud je li, u slučaju u kojem treba priznati nadležnost sudovima države u kojoj je otvoren sekundarni postupak, ta nadležnost isključiva ili „alternativna“ nadležnosti sudova države članice u kojoj je otvoren glavni stečajni postupak.

56. U tom pogledu, podsjećam da iz odredbi Uredbe proizlazi da je učinak otvaranja sekundarnog postupka u državi članici u kojoj dužnik ima poslovnu jedinicu podvrgavanje imovine dužnika koja se nalazi na državnom području te države članice drukčijem pravnom sustavu od onoga koji se primjenjuje na glavni stečajni postupak. Bez obzira na podređivanje sekundarnog postupka glavnom stečajnom postupku, obvezna pravila o koordinaciji između tih dvaju postupaka i obvezu suradnje koju imaju tijela tih postupaka, navedena imovina ustvari je izuzeta iz isključivog utjecaja glavnog stečajnog postupka i za njega mjerodavnog prava.

57. Iz toga slijedi da se odlukom koju donosi sud države članice u kojoj je otvoren sekundarni postupak kojom se odlučuje o imovini obuhvaćenoj područjem djelovanja učinaka tog postupka neizravno, ali neizbježno odlučuje o području djelovanja učinaka glavnog stečajnog postupka. Međutim, zbog sličnih razloga kao što su oni gore navedeni, potrebno je priznati da je sud države članice u kojoj je otvoren glavni stečajni postupak također nadležan za određivanje područja djelovanja učinaka tog postupka, kao i sud države članice u kojoj je otvoren sekundarni postupak.

58. Iz toga proizlazi da o eventualnim sporovima o tome pripadaju li dijelovi imovine dužnika jednom ili drugom postupku može alternativno odlučivati jedan ili drugi sud. Nadležnost tih sudova da odlučuju o takvim sporovima stoga je usporedna.

59. Zajednički upravitelji kritiziraju takvo rješenje, tvrdeći da je, kao što to proizlazi iz sudske prakse Suda, Uredba protivna povećanju broja sudova usporedne nadležnosti. Osobito se pozivaju na presudu *Rastelli Davide e C. (C-191/10, EU:C:2011:838)*³⁶. U tom pogledu, samo ističem da je u toj presudi Sud pojasnio da bi se dopuštanjem proširenja glavnog stečajnog postupka na drugi pravni subjekt, a ne onaj u pogledu kojeg je otvoren taj postupak, isključivo na temelju pomiješanosti imovine i bez istraživanja gdje je središte glavnih interesa navedenog subjekta odobrilo zaobilaženje sustava uspostavljenog Uredbom, kojim bi se omogućilo sudu koji nije nadležan za otvaranje glavnog stečajnog postupka na temelju članka 3. stavka 1. Uredbe da donese odluku koja proizvodi iste učinke u odnosu na pravni subjekt kao i odluka o otvaranju takvog postupka. Međutim, u ovom slučaju ne radi se o stvaranju trećeg kriterija nadležnosti u odnosu na one navedene u članku 3. Uredbe, već samo o tome da se sudovima koji su određeni na temelju tih kriterija prizna usporedna nadležnost za odlučivanje o određenim tužbama.

60. Zbog postojanja sudova usporedne nadležnosti, postoji opasnost od donošenja proturječnih odluka. Ta bi se opasnost mogla, kao što to predlaže Komisija, riješiti primjenom pravila sličnog onome predviđenom u članku 27. Uredbe br. 44/2001, kojim se, u slučaju litispendinge, nadležnost dodjeljuje sudu pred kojim je prvo započet postupak. Međutim, prema mojem mišljenju, nije na Sudu

36 — U točki 28. te presude, na koju se pozivaju zajednički upravitelji, Sud je upozorio na rješenje kojim se stvara „opasnost od pozitivnih sukoba nadležnosti između različitih sudova država članica, koji su se upravo Uredbom htjeli izbjeći kako bi se osiguralo ujednačeno postupanje u stečajnim postupcima unutar Unije“.

da sudskom praksom uključi takvo pravilo u sustav Uredbe³⁷. Taj zadatak, koji je nedvojbeno poželjan ako se prihvati rješenje koje predlažem, pripada, naime, samo zakonodavcu Unije. Prema tome, u trenutačnom stanju, samo se gotovo automatskim mehanizmom priznavanja predviđenim u članku 25. stavku 1. Uredbe omogućuje, u slučaju usporedne nadležnosti, izbjegavanje opasnosti od donošenja proturječnih odluka.

e) Zaključak o prvom dijelu prethodnog pitanja

61. Na temelju svih prethodnih razmatranja, smatram da Tribunalu de commerce de Versailles treba odgovoriti tako da je sud nadležan na temelju članka 3. stavka 2. Uredbe za otvaranje sekundarnog postupka također nadležan za utvrđivanje imovine dužnika koja je obuhvaćena područjem djelovanja učinaka tog postupka. Tužba čiji je cilj utvrditi je li jedan dio ili više dijelova imovine dužnika obuhvaćeno glavnim ili sekundarnim stečajnim postupkom može se alternativno podnijeti sudu države članice u kojoj je otvoren glavni stečajni postupak ili sudu države članice u kojoj je otvoren sekundarni postupak.

B – Drugi dio prethodnog pitanja: mjerodavno pravo

62. Drugim dijelom svojeg prethodnog pitanja Tribunal de commerce de Versailles, u slučaju da se prihvati nadležnost države članice u kojoj je otvoren sekundarni postupak za određivanje područja djelovanja učinaka tog postupka, pita Sud koje je mjerodavno pravo za takvo utvrđivanje.

63. U skladu s člankom 4. stavkom 1. Uredbe, mjerodavno pravo za stečajni postupak i njegove učinke jest pravo države članice na čijem je državnom području otvoren postupak te stoga ovisi o određivanju međunarodno nadležnog suda za otvaranje navedenog postupka u skladu s člankom 3. Uredbe³⁸. To je rješenje izričito potvrđeno člankom 28. Uredbe, prema kojem, „[o]sim ako nije drukčije propisano [tom] Uredbom, pravo koje se primjenjuje na sekundarne postupke jest ono države članice na čijem se državnom području pokreću [na čijem su državnom području otvoreni] sekundarni postupci“.

64. Uzimajući to u obzir, Uredbom se predviđa određen broj jedinstvenih materijalnih pravila koja se primjenjuju odstupajući od nacionalnog prava koje je utvrđeno kao mjerodavno pravo.

65. Stoga, što se tiče ovog slučaja, najprije treba napomenuti da se Uredbom, u njezinu članku 3. stavku 2. i članku 27., uspostavlja poseban kriterij raspodjele imovine dužnika na glavni i sekundarni stečajni postupak koji se temelji na mjestu gdje se nalazi ta imovina i od kojeg se ne može odstupiti ni odredbama nacionalnog prava ni sporazumom tijela dvaju postupaka. Prema tom kriteriju, imovina dužnika koja se nalazi na državnom području države članice u kojoj je otvoren sekundarni postupak obuhvaćena je tim postupkom, a samim time i *utržak od prodaje te imovine također treba biti obuhvaćen navedenim postupkom*. Nasuprot tomu, i dalje prema tom istom kriteriju, imovina dužnika koja se nalazi u trećoj zemlji *ni u kojem slučaju ne može biti obuhvaćena sekundarnim postupkom*, jednostavno zato što se ne nalazi na državnom području države članice u kojoj je otvoren takav postupak. Ta je imovina stoga nužno obuhvaćena glavnim stečajnim postupkom, koji sam po sebi ima univerzalan doseg. Kao što sam to već imao priliku naglasiti u točki 37. gore, bilo koje tumačenje na temelju nacionalnog prava kojim se proširuju učinci sekundarnog postupka na imovinu dužnika koja se nalazi u trećoj zemlji nije u skladu s Uredbom.

37 — Iako je točno da je u presudi Staubitz-Schreiber (C-1/04, EU:C:2006:39) Sud priznao, zbog nepostojanja odredbi o tome u Uredbi, da u slučaju prijenosa središta dužnikovih glavnih interesa u drugu državu članicu nakon podnošenja zahtjeva za otvaranje tog postupka, nadležnost za otvaranje stečajnog postupka ima *sud pred kojim je prvo pokrenut postupak*, okolnosti predmeta bile su vrlo različite s obzirom na to da se od Suda tražilo da donese odluku o legitimnosti mogućeg prijenosa nadležnosti, a ne da riješi pozitivan sukob nadležnosti.

38 — Vidjeti u tom smislu presude Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2006:281, t. 33.); MG Probud Gdynia (EU:C:2010:24, t. 25.) i Rastelli Davide e C. (EU:C:2011:838, t. 16.).

66. Nadalje, iz odredbi Uredbe može se izvesti pravilo, s kojim se slažu svi zainteresirani koji su podnijeli očitovanja u ovom postupku, prema kojem datum koji se treba uzeti u obzir pri ocjenjivanju nalazi li se imovina na državnom području države članice u kojoj je otvoren sekundarni postupak jest datum na koji je odluka kojom je otvoren taj postupak stupila na snagu. Takav zaključak osobito proizlazi iz tumačenja članka 2. točke (f)³⁹ u vezi s člankom 18. stavkom 2. Uredbe⁴⁰. Stoga svako premještanje imovine dužnika izvan državnog područja države članice u kojoj je otvoren sekundarni postupak nakon navedenog datuma – pa i kad se to premještanje ne odnosi na samu imovinu već na utržak od njezina unovčenja, uključujući i kad je premještanje odobrio sudac u tom postupku u okviru sporazuma o koordinaciji s glavnim stečajnim postupkom – ne može imati za posljedicu izuzimanje te imovine ili utrška od njezine prodaje iz sekundarnog postupka⁴¹.

67. Konačno, kao što sam to nagovijestio u točki 53. gore, Uredba sadržava određene materijalne odredbe namijenjene usmjeravanju nadležnih sudova u primjeni kriterija raspodjele imovine dužnika na glavni i sekundarni stečajni postupak. Naime, člankom 2. točkom (g) Uredbe utvrđuje se što znači, u svrhu te uredbe, „država članica u kojoj se nalazi imovina“, i to za tri različite kategorije imovine, materijalnu imovinu, imovinu ili prava kod kojih je vlasništvo ili drugo pravo upisano u javne knjige i tražbine. Iako možda nije dovoljna kako bi se obuhvatili svi oblici imovine, osobito s obzirom na složenost određene imovine⁴², ta odredba ipak pokazuje želju zakonodavca Zajednice da utvrđivanje mjesta na kojem se nalazi dužnikova imovina podvrgne jedinstvenom propisu. Izbor, kao i nedorečenost popisa u navedenom članku 2. točki (g), nedvojbeno znatno otežava tumačenje nacionalnog suca, na kojem je da na temelju te odredbe utvrdi pravilo koje se primjenjuje u svakom pojedinom slučaju.

68. S obzirom na sva prethodna razmatranja, u ovom je slučaju na Tribunal de commerce de Versailles da „utvrdi mjesto gdje se“ *na datum otvaranja sekundarnog postupka* i *na temelju kriterija navedenih u članku 2. točki (g) Uredbe* nalazila ukupna materijalna i nematerijalna imovina društva NNSA koja je bila predmet prodaje, uključujući pravo gospodarskog vlasništva (*equitable or beneficial ownership*) koje ima nad intelektualnim vlasništvom grupe Nortel na temelju MRDA-e kao i prava na trajne, besplatne i isključive licencije čiji je nositelj na temelju tog istog sporazuma⁴³. U tom pogledu, najprije mi se čini da je na sudu koji je uputio zahtjev da utvrdi mogu li se, s obzirom na navedeni sporazum, ta prava izdvojiti i smatrati zasebnom imovinom.

69. Nadalje, na tom je sudu da utvrdi treba li se, prema kanadskom pravu koje se primjenjuje na MRDA-u, pravo društva NNSA na plaćanje *R & D allocationa* kvalificirati kao „stvarno pravo uživanja“, kao što to tvrdi radničko vijeće društva NNSA, ili kao „pravo na potraživanje“ koje proizlazi iz njegova doprinosa aktivnosti R & D grupe Nortel. U tom se potonjem slučaju može primijeniti kriterij središta interesa treće strane-dužnika navedene u članku 2. točki (g) trećoj alineji Uredbe. U tom pogledu, usput podsjećam da to što se razmjeran *dio utrška* koji pripada društvu NNSA nakon

39 — Članak 2. točka (f) Uredbe određuje da za potrebe Uredbe „vrijeme otvaranja postupka“ znači vrijeme kada sudska odluka o otvaranju takvog postupka stupa na snagu, bez obzira na to je li sudska odluka konačna.

40 — U skladu s člankom 18. stavkom 2. Uredbe, „[s]tečajni upravitelj imenovan od strane suda koji ima nadležnost na temelju članka 3. stavka 2. može u bilo kojoj drugoj državi članici tražiti [isticati] preko sudova ili izvan suda da pokretna imovina bude premještena [da je pokretna imovina premještena] s državnog područja države u kojoj je otvoren postupak na državno područje te druge države članice nakon što je otvoren stečajni postupak“.

41 — Napominjem da se, u skladu s Prijedlogom izmjene Uredbe, svaki prijenos imovine koja se nalazi u državi članici u kojoj se nalazi poslovna jedinica dužnika treba zabraniti stečajnom upravitelju postupka čak i prije otvaranja sekundarnog postupka, kako bi se osigurala učinkovita zaštita lokalnih interesa (vidjeti točku 12. tog Prijedloga kojom se Uredbi dodaje uvodna izjava 19.b).

42 — Prijedlogom izmjene Uredbe u članku 2. točki (g) [koji je postao članak 2. točka (f)] unijela su se dodatna pravila za utvrđivanje mjesta gdje se nalazi imovina, koja se odnose na dionice društava koje glase na ime, financijske instrumente u pogledu kojih se vlasništvo dokazuje upisom u registar te gotovinu na bankovnom računu (vidjeti točku 21. navedenog prijedloga).

43 — U skladu s verzijom tog sporazuma koju su dostavili zajednički upravitelji, svako društvo grupe Nortel koje ga je potpisalo obvezalo se, kao i do tada, razvijati njegovu djelatnost R & D i učiniti dostupnima rezultate drugim potpisnicima sporazuma. Zauzvrat bi primili iznos proporcionalan svojem doprinosu djelatnosti R & D grupe, takozvani *R & D allocation* u skladu s tablicom priloženom sporazumu. Taj se iznos smatrao „mjerom dobiti“ na koju je svaka strana imala pravo. Sporazumom se predviđalo i da je, osim u slučaju izričito predviđenih iznimki (na primjer, prava žiga), NNL nositelj svih prava na postojeće i buduće intelektualno vlasništvo grupe, zbog čega se NNL zauzvrat obvezao dodijeliti isključivu i besplatnu licenciju svakom društvu koje je potpisalo sporazum o korištenju cjelokupnim intelektualnim vlasništvom grupe.

otuđenja njegove imovine može sam po sebi kvalificirati kao potraživanje utrška u pogledu povjereničkog pologa, koje se kao takvo nalazi izvan područja Unije, nije relevantno ako se zaključi da se predmetna imovina nalazila na francuskom državnom području na datum stupanja na snagu odluke o otvaranju sekundarnog postupka. Naime, kao što sam to već napomenuo u točki 66. gore, načini otuđenja imovine ne mogu imati za posljedicu dodjeljivanje te imovine glavnom stečajnom postupku ako je u početku obuhvaćena sekundarnim postupkom i obratno.

70. Ako se, kao što to smatram, pravo *beneficial ownership* koje proizlazi iz sustava uspostavljenog MRDA-om ne može svesti na jednostavno pravo potraživanja, treba provjeriti može li se svrstati u jednu od dviju kategorija predviđenih u članku 2. točki (g) prvoj i drugoj alineji Uredbe. U tom pogledu, teza zajedničkih upravitelja prema kojoj je to pravo obuhvaćeno navedenom drugom alinejom jer se odnosi na prava intelektualnog vlasništva koja se moraju upisati u registar, prema mojem mišljenju, nije uvjerljiva. Naime, ni *beneficial ownership*, koji u okviru MRDA-e daje pravo na *R & D allocation*, ni, osim toga, prava iskorištavanja intelektualnog i industrijskog vlasništva grupe Nortel koja proizlaze iz isključivih licencija koje je dodijelilo društvo NNL u okviru tog istog sporazuma ne mogu se kvalificirati kao „prava koja [...] nositelj mora upisati u javni registar“, u smislu članka 2. točke (g) druge alineje Uredbe. Sama činjenica da su navedena prava „povezana“ s pravima industrijskog ili intelektualnog vlasništva koja su upisana u registar (na zahtjev društva NNL i izvan područja Unije) ne mijenja taj zaključak. S druge strane, prema mojem mišljenju, ne može se tvrditi, kao što se čini da predlaže radničko vijeće društva NNSA, da su predmetna prava obuhvaćena člankom 2. točkom (g) prvom alinejom Uredbe jer su „materijalizirana“ licencijama, s obzirom na to da se te licencije ne mogu smatrati materijalnom imovinom.

71. Stoga je iz članka 2. točke (g) Uredbe potrebno izvesti pravilo kojim se uzima u obzir posebnost predmetne imovine. Međutim, čini mi se da se iz prvih dviju alineja te odredbe može izvesti naznaka općeg karaktera, odnosno da različiti dijelovi imovine dužnika trebaju načelno biti obuhvaćeni stečajnim postupkom koji im je po prirodi najbliži. Isto vrijedi i za materijalnu imovinu koja je obuhvaćena postupkom otvorenim na državnom području države članice u kojoj se ta imovina nalazi kao i za imovinu i prava koja trebaju biti upisana u registar i koja su obuhvaćena stečajnim postupkom otvorenim u državi članici koja je nadležna za vođenje registra. Isto pravilo, primijenjeno *a contrario*, nalazi se u članku 12. Uredbe, prema kojem „patent Zajednice, zaštitni znak [žig] Zajednice ili bilo koje slično pravo ustanovljeno propisima Zajednice može biti uključeno samo u postupak naveden u članku 3. stavku 1.“ jer se ne mogu povezati s državnim područjem samo jedne države članice, s obzirom na to da imaju učinke na razini cijelog područja Unije. Ovakav je način razmišljanja temelj i prijedloga Komisije za izmjenu članka 2. točke (g) Uredbe jer se novim alinejama (koje se odnose na dionice na ime poduzetnika, financijske instrumente nad kojima se vlasništvo dokazuje upisom u registar i gotovinu na bankovnom računu) na sličan način propisuju kriteriji kojima se daje prednost povezanosti između imovine i državnog područja države članice s kojom ima najuže veze.

72. Međutim, kako bismo se vratili na slučaj u glavnom postupku, mislim da, primjenom gore navedenog pravila, treba smatrati da se prava koja proizlaze iz sudjelovanja dužnika u djelatnosti R & D grupe društava i/ili kojima je cilj iskorištavanje rezultata te djelatnosti na temelju sustava isključivih i besplatnih licencija, pod uvjetom da nisu navedena u članku 2. točki (g) drugoj i trećoj alineji Uredbe, nalaze na državnom području države članice u kojoj se nalazi središte djelatnosti dužnika koji je pridonio navedenoj djelatnosti R & D i koji je upotrijebio rezultate te djelatnosti za razvoj svojeg poslovanja.

73. Na temelju prethodnih razmatranja, smatram da na drugi dio prethodnog pitanja koje je postavio sud koji je uputio zahtjev treba odgovoriti tako da, kako bi se utvrdilo je li imovina dužnika obuhvaćena područjem djelovanja učinaka sekundarnog postupka, sudac koji o tome odlučuje treba utvrditi nalazi li se ta imovina na državnom području države članice u kojoj je otvoren navedeni postupak na datum na koji je odluka o otvaranju tog postupka stupila na snagu i da mjesto na kojem se nalazi navedena imovina treba ocijeniti na temelju kriterija utvrđenih u članku 2. točki (g) Uredbe.

IV – Zaključak

74. S obzirom na prethodna razmatranja, predlažem Sudu da Tribunalu de commerce de Versailles odgovori na sljedeći način:

Sud koji je na temelju članka 3. stavka 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku nadležan za otvaranje sekundarnog postupka također je nadležan za utvrđivanje imovine dužnika koja je obuhvaćena područjem djelovanja učinaka tog postupka.

Tužba kojoj je cilj utvrditi je li jedan dio ili više dijelova imovine dužnika obuhvaćeno glavnim ili sekundarnim stečajnim postupkom može se alternativno podnijeti sudu države članice u kojoj je otvoren glavni stečajni postupak ili sudu države članice u kojoj je otvoren sekundarni postupak.

Kako bi se utvrdilo je li imovina dužnika obuhvaćena područjem djelovanja učinaka sekundarnog postupka, sudac koji o tome odlučuje treba utvrditi nalazi li se ta imovina na državnom području države članice u kojoj je otvoren navedeni postupak na datum na koji je odluka o otvaranju tog postupka stupila na snagu. Mjesto na kojem se nalazi navedena imovina treba ocijeniti na temelju kriterija utvrđenih u članku 2. točki (g) Uredbe br. 1346/2000.